

ការកែតម្រូវផ្នែកច្បាប់និងគុណភាព

គំនូប្រជុំរៀបចំជាមុនសំរាប់ក្រុមពិគ្រោះយោបល់

ចក្ខុវិស័យនៃការងារសម្រាប់អង្គការអន្តរជាតិ Yvon ROE D'ALBERT

ថ្ងៃទី ១០ កញ្ញា ២០០៤

- សូមគោរព សម្តែងនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- សម្តេច ព្រះអង្គម្ចាស់ ត្រង់
- ឯកឧត្តម ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ឯកឧត្តម រដ្ឋមន្ត្រី
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ឯកអគ្គរដ្ឋទូត ឯកអគ្គរាជទូត
- អស់លោក លោកស្រីតំណាងអង្គការអន្តរជាតិនានាជាតិមេត្រី
- អស់លោក លោកស្រីជាតិរាប់អាន

នីតិវិធីជាកត្តាមួយដ៏សំខាន់នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និង ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ។ ក្រោយពីប្រទេស របស់សម្តេចបានជួបប្រទះនូវសោកនាដកម្មនិងភាពវឹកវរអស់ជាច្រើនឆ្នាំមកនេះ កំណែទម្រង់ផ្នែកច្បាប់និង ប្រព័ន្ធតុលាការដ៏ធំធេង ដែលកំពុងអនុវត្តដោយរដ្ឋាភិបាលសម្តេច ដោយមានការជួយគាំទ្រយ៉ាងសកម្ម ពីបណ្តាប្រទេសផ្តល់ជំនួយ មានកោលដៅស្ថាបនានីតិវិធីយ៉ាងពេញលេញមួយឡើងវិញ ។ ការកែតម្រូវនេះ ផ្តោតលើភាពស្មើគ្នានៃពលរដ្ឋទាំងអស់ទៅចំពោះមុខច្បាប់ ដែលជាសសរមួយក្នុងចំណោមសសរចំបងទាំង ឡាយនៃនីតិប្រជាធិបតេយ្យ ។ ប៉ុន្តែ ការកែទម្រង់នេះក៏សំដៅបង្កើតឡើងផងដែរនូវលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយ ដែលអនុគ្រោះដល់ការពង្រឹងសិទ្ធិសុខភាពយុត្តិធម៌ចំពោះការវិនិយោគ - ជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍន៍សង្គមរបស់ប្រទេស ដូចការធ្វើសវិធានកម្មលើនីតិវិធីដ៏ថ្មីជាឧទាហរណ៍ ។

បើប្រៀបធៀបទៅនឹងប្រទេសជិតខាង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានបង្ហាញអោយឃើញពីនិរន្តរភាព ក្នុងផ្នែកនីតិយុត្តិ ដែលជាការធ្វើអោយវិវាទដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយសមត្ថភាព និងជាកត្តាមួយក្នុងចំណោម កត្តាទាំងឡាយដែលបណ្តាលអោយមានការយឺតយ៉ាវផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន ។ រដ្ឋាភិបាលរបស់សម្តេចបាន សន្យាលុបបំបាត់ភាពយឺតយ៉ាវនេះ ដោយកំរង់សកម្មភាពរបស់ខ្លួនយ៉ាងខ្លាំងខ្លាទៅលើការពង្រឹងនីតិវិធី ។ ដើម្បីបំពេញការងារនេះ ប្រទេសកម្ពុជាបានទទួលការជួយគាំទ្រពីសហគមន៍អន្តរជាតិ ។

ដោយយល់ឃើញពីភាពសំខាន់នៃការងារខាងលើ និង ដោយមានជំនួយពីបណ្តាប្រទេស ព្រមទាំង ពីអង្គការជាតិអន្តរជាតិ រដ្ឋាភិបាលសម្តេចបានអនុវត្តនូវការកែទម្រង់ជំនួញនាយនេះ ដោយបានកំណត់នូវ

កោលដៅច្បាស់លាស់និងដែលអាចកំរិតចំនួនបាន នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំជាបន្តបន្ទាប់របស់ក្រុមពិគ្រោះយោបល់ ។ ឥឡូវនេះ ក្នុងបរិបទនៃជំនួយសាធារណៈដល់ការអភិវឌ្ឍន៍មួយដែលមានលក្ខណៈកាន់តែប្រកួតប្រជែង និងក្នុង ពេលដែលសម្ពាធមតិសាធារណៈលើប្រទេសផ្តល់ជំនួយកាន់តែខ្លាំងក្លា ត្រូវតែធ្វើការប្តូរសារប្រលងផលដែល ទទួលបាន និង កំណត់ទិសដៅថ្មីៗទៀតសំរាប់ពេលអនាគត ។

ក្នុងបរិបទនៃការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ជាពិសេសក្នុងវិស័យតុលាការ ជាការចាំបាច់ ណាស់ដែលអាជ្ញាធរកម្ពុជាត្រូវបង្កើនល្បឿនកំណែទម្រង់ផ្នែកច្បាប់និងផ្នែកតុលាការ ដើម្បីពង្រឹងដំណើរការ ប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីធានាទូរការគោរពសិទ្ធិមនុស្សទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលគេចង់បាន និងដើម្បីធ្វើអោយ មានការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចមួយប្រកបដោយចីរភាព ។ កិច្ចប្រឹងប្រែងនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុង ការបង្កើនទំនុកចិត្តអន្តរជាតិមកលើប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងខណៈប្រទេសនេះចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្ម ពិភពលោក (WTO) និងក្នុងពេលដែលកម្ពុជាមានបំណងបំពេញតួនាទីថ្មីៗរបស់ខ្លួនដោយសមស្រប នៅក្នុង បណ្តាអង្គការអន្តរជាតិនានា ។

ការកែទម្រង់ផ្នែកច្បាប់និងតុលាការនេះ រួមមានច្រើនផ្នែកសំដៅបង្កើតឡើងវិញ និងរៀបចំកម្រង ច្បាប់មួយមានលក្ខណៈពេញលេញ និងឯកភាពគ្នា ។ កំណែទម្រង់នេះ ជាការងារមួយដែលត្រូវប្រើពេលយូរ ប្រកបដោយមហិច្ឆិតា ស្មុគស្មាញ ប៉ុន្តែចាំបាច់ខានពុំបាន ។

ដូច្នេះចាប់តាំងពីខែធ្នូឆ្នាំ២០០៣មក ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ផ្នែកច្បាប់និងតុលាការ ព្រមទាំង ការិយាល័យប្រតិបត្តិរបស់ខ្លួន បានយកចិត្តទុកដាក់រៀបចំផែនការសកម្មភាព ដែលផែនការនេះត្រូវកំណត់ ទូរវាល់ចំណុចអាទិភាពផង និងតំណាក់កាលនៃការអនុវត្តផង ។ ការងាររវាងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលជាមួយ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអង្គការតំណាងសង្គមស៊ីវិលនានានេះ ត្រូវបានបំពេញក្នុងស្មារតីបើកចំហរ និងប្រកប ដោយតម្លាភាព ជាការធ្វើអោយគេបានរៀបចំតាមពួកក្រុមប្រសើរជាងមុននូវរាល់ការលំបាកទាំងឡាយ ដែល បានជួបប្រទះក្នុងដំណើរការកំណែទម្រង់ផ្នែកច្បាប់និងតុលាការ ។

ដោយហេតុនេះ យើងសូមអបអរសាទរចំពោះ ៖

- ការដាក់បញ្ចូលកំណែទម្រង់នេះទៅក្នុងចំណោមអាទិភាពទាំងឡាយនៃ “**យុទ្ធសាស្ត្រទតុកោល**” ដែល បានលើកឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលរបស់សម្តេច ។
- ការងារលំអិតក្នុងការកាត់តែងក្រមរដ្ឋប្បវេណីនិងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី និងព្រហ្មទណ្ឌ ។ ក្នុងនាមសហគមន៍អ្នកផ្តល់ជំនួយ ខ្ញុំសូមបង់ស្រន់អោយអគ្គបទច្បាប់ទាំងនេះត្រូវបាន ចោះឆ្នោតយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។

- ការបង្កើតសាលាភូមិទូចៅក្រមនាខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០០២ ដែលសំដៅផ្តល់នូវអាជីពចៅក្រមមួយពិតប្រាកដ ។ ជំនួយអន្តរជាតិនឹងអនុញ្ញាតអោយគេអាចពង្រីកការបណ្តុះបណ្តាលមុខងារដទៃ ៖ ក្រឡាបញ្ជី-តុលាការ សារការី អាជ្ញាសាលា អ្នកជំរះបញ្ជីតុលាការ ដែលសុទ្ធតែជាអ្នកមានតួនាទីក្នុងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ។

- ចាត់បន្ទុកចៅក្រមក្នុងចំណោមប្រភេទមន្ត្រីរាជការ ដែលត្រូវបានឡើងត្រាក់បំណាច់យ៉ាងខ្ពស់បន្ថែមទៅលើកិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលវែង ។ នេះគឺជាវិធានការដ៏សំខាន់ដើម្បីធានានូវឯករាជ្យភាពរបស់ពួកគេ ។

- ក្នុងក្រោយនេះ គឺការពង្រឹងមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលមេធាវី ។

សមិទ្ធផលជាតំបូងទាំងនេះអាចសំរេចទៅបាន ដោយសារការគាំទ្រមពីសហគមន៍អន្តរជាតិ ។

ម្យ៉ាងទៀត សមិទ្ធផលនេះបានបង្ហាញអោយឃើញពីការរីកចំរើនដែលទទួលបាន ក្នុងការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាលសម្តេចដើម្បីពង្រឹងនីតិវិធី ។ ភាពផ្សេងៗគ្នានៃការដាក់អោយអនុវត្តនូវរាល់ការងារទាំងនេះព្រមទាំងចំនួនប្រទេសនិងអង្គារជាដៃគូដ៏ច្រើន ដែលបានចូលរួមក្នុងការរៀបចំវគ្គនាសម្ព័ន្ធប្រព័ន្ធច្បាប់និងតុលាការរបស់សម្តេចឡើងវិញ បានគូសបញ្ជាក់ពីភាពចាំបាច់នៃការប្រឹងប្រែងមួយប្រកបដោយភាពអំណត់ដើម្បីធានាការអនុវត្តន៍ដោយរលូន ដើម្បីឱ្យអោយមានការចុះសម្រុងគ្នានូវរាល់កិច្ចអន្តរាគមន៍របស់ដៃគូនានានិងដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព និង ផលប្រយោជន៍នៃការប្រមូលផ្តុំរាល់សកម្មភាពដោយផ្ដោតលើទិសដៅតែមួយ (synergie) ។

កិច្ចអន្តរាគមន៍ផ្សេងៗគ្នាទាំងនេះ ដែលទាក់ទងព្រមគ្នានឹងស្ថាប័ននានាផង ការបណ្តុះបណ្តាលផង និងការរៀបចំអត្ថបទច្បាប់ផង ត្រូវអោយការអនុវត្តន៍ការងារទាំងមូលមានការជឿនលឿនទៅមុខដោយស៊ីសង្វាក់គ្នា និង ដោយរលូន ។

ត្រង់ចំណុចនេះ មានបញ្ហាសំខាន់ៗជាច្រើនទៀតធ្វើមិនទាន់ហើយនៅឡើយទេ ហើយត្រូវការអោយមានការដោះស្រាយយ៉ាងឆាប់រហ័ស ៖

- ទីមួយ ការពង្រឹងឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាអង្គចៅក្រម ដែលនឹងធានាការបែងចែកអំនាច តាមរយៈភាពឯករាជ្យរបស់ខ្លួន
- ការអនុម័តលក្ខន្តិកៈចៅក្រម ដែលស្របទៅនឹងការងារខាងលើ
- ការបោះឆ្នោតលើច្បាប់រៀបចំយុត្តាធិការ (សាលាក្តី)
- ការរៀបចំអត្ថបទច្បាប់ស្តីពីយុត្តាធិការការងារ
- ការបង្កើតតុលាការពាណិជ្ជកម្ម
- ការបោះឆ្នោតដោយសភាលើក្រមរដ្ឋប្បវេណីនិងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ព្រមទាំងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី និង ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំបានគិតទៅដល់ការបែងចែកមធ្យោបាយហិរញ្ញវត្ថុ និង ធនធានមនុស្សដ៏ចាំបាច់ដល់ ក្រសួងយុត្តិធម៌ ដោយជួយអោយក្រសួងនេះអាចបង្កើតការិយាល័យមួយ សំរាប់ផ្សព្វផ្សាយនូវយុត្តិធម៌ (jurisprudence) - ជាលក្ខខណ្ឌក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានដ៏ប្រសើរដល់ពលរដ្ឋ ។

ក្រៅពីគោលដៅដែលត្រូវសំរេចខាងលើនេះ មានអនុសាសន៍ជាច្រើនរបស់សហគមន៍អន្តរជាតិត្រូវបាន លើកឡើងរួមមកហើយដូចដល់ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់ផ្នែកច្បាប់និងតុលាការ ។ សូមសម្តេចមេត្តាអនុញ្ញាត អោយខ្ញុំរំលឹកជូននូវអនុសាសន៍ទាំងនោះឡើងវិញ ៖

- បង្កើនកងកម្លាំងការិយាល័យយុត្តិធម៌ ក្នុងពេលរៀបចំវិភាគជាតិ
- យកចិត្តទុកដាក់ដល់ការចូលរួម និងការពិគ្រោះយោបល់ដោយបើកទូលាយ ក្នុងដំណើរការនីតិកម្ម ក្នុងការរៀបចំ ការសើប និង ការបោះឆ្នោតលើអត្ថបទច្បាប់នានា
- បញ្ជាក់អោយបានច្បាស់អំពីតួនាទី និង ការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គភាពរដ្ឋាភិបាលនានា ទៅតាម តំណាក់កាលនៃការអនុវត្តកំណែទម្រង់
- ការយកចិត្តទុកដាក់លើអនុសាសន៍អង្គារសហប្រជាជាតិ ក្នុងការលើកតម្កើងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

ដូចនេះ ដោយសារឆន្ទៈនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលសម្តេច កំណែទម្រង់ផ្នែកច្បាប់និងតុលាការត្រូវតែ ទទួលបាននូវកំលាំងជំរុញថ្មីមួយ ក្នុងទិសដៅដើម្បីធ្វើអោយមានភាពស្មើគ្នាទាំងអស់នៅចំពោះមុខច្បាប់ និង ដើម្បីកសាងនូវប្រព័ន្ធច្បាប់និងតុលាការមួយដែលគួរអោយទុកចិត្ត និង ស្ថិតស្ថេរយូរអង្វែង ។ ការប្តេជ្ញា របស់សម្តេចក្នុងការបង្កើតកំណែទម្រង់ដ៏សំខាន់និងដ៏ចាំបាច់ ចំពោះស្ថិរភាពនយោបាយ ចំពោះការលើកតម្កើង លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និង ចំពោះវិបុលភាពរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា នឹងត្រូវបានវាយតម្លៃតាមរយៈសមិទ្ធផល ជាក់ស្តែងនានា ដែលសមិទ្ធផលទាំងនេះនឹងទទួលបានជំនួយពីសហគមន៍អន្តរជាតិ ដូចសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី បានជ្រាបរួមមកហើយ ។ មុនកិច្ចប្រជុំក្រុមពិគ្រោះយោបល់នាថ្ងៃខែឆ្នាំខាងមុខនេះ ខ្ញុំជឿជាក់ថារដ្ឋាភិបាល របស់សម្តេច នឹងមានកំលាំងចិត្តបង្ហាញពីការប្តេជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងការជំរុញការអនុវត្តកំណែទម្រង់ដ៏ធំធេងនេះ អោយបានឆាប់រហ័ស តាមរយៈការវិភាគជាក់ស្តែង ដោយឆ្លើយតបទៅតាមសំណូមពរនានារបស់រដ្ឋសម្តេច ទាំងអស់ ។